



Kuluttajaliiton kuntavaalitavoitteet

Kunta yhdenvertaisuuden ja turvallisuuden edistäjänä

1. Kunnan tulee varautua ja auttaa kuntalaisia varautumaan

Kunnilla on tärkeä tehtävä ihmisten turvallisen elämän varmistamisessa. Kunnat varautuvat monenlaisiin häiriötilanteisiin aina sähkönjakelun häiriöistä ympäristöön kohdistuviin haasteisiin. Varautuminen voi olla myös hyvin pieniä arkipäiväisiä tekoja, kuten riittävä ja ennakoiva katujen hiekoitus liukkaalla säällä tai katujen auraaminen siten, että kaikki ihmiset pystyvät yhdenvertaisesti liikkumaan niissä apuvälineidenkin avulla. Terveyden edistäminen ja varautumistoiminta kytkeytyvät usein toisiinsa.

Kuluttajaliiton kanta: Kunnan tulee resursoida varautumistoiminta ja väestönsuojelu riittävällä tavalla sekä tukea kuntalaisten omatoimista varautumista erilaisiin häiriötilanteisiin esimerkiksi koulutuksilla. Varautuminen tulee kytkeä kunnissa tapahtuvaan terveydenedistämistoimintaan ja siinä tulee tehdä aktiivista yhteistyötä myös järjestöjen kanssa. Väestön ikääntymiseen varautuminen edellyttää panostamista terveyden edistämiseen eli esimerkiksi liikuntapaikkojen saatavuuteen ja kohtuuhintaisuuteen.

2. Palveluiden kehittämisessä on huomioitava kaikki kuntalaiset

Kuntien tarjoamat peruspalvelut ovat hyvän arjen edellytys monelle. Niiden käyttämisen tulee olla mahdollista kaikille kuntalaisille myös silloin, kun otetaan käyttöön digitaalisia yhteydenpito-, palvelu- ja maksukanavia. Esimerkiksi jopa julkisen liikenteen lippujen ostaminen edellyttää käytännössä yhä useammin digitaitoja. Kaikilla kuntalaisilla ei kuitenkaan ole mahdollisuutta käyttää digitaalisia palveluita – kyse voi olla esimerkiksi puuttuvista taidoista tai rajallisista taloudellisista resursseista.

Kuluttajaliiton kanta: Kunnan palveluiden kehittämisessä on huomioitava kuntalaisten yhdenvertaisuus sekä palveluiden helppokäyttöisyys, saatavuus ja tietoturva. Myös digipalveluita korvaavien palveluiden tulee olla laadukkaita ja saavutettavia ja niiden olemassaolosta tulee viestiä selkeästi. Kirjastoissa tulee tarjota maksutonta digineuvontaa ja siinä tulee tehdä yhteistyötä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa.

3. Ihmisille tarjottava mahdollisuus kohtuuhintaiseen asumiseen

Monille ihmisille asuminen on kohtuuttoman kallista.¹ Syynä tähän on muun muassa liian vähäinen kohtuuhintaisien asuntojen tarjonta osassa Suomea.² Erityisesti ongelma kohdistuu pienipalkkaisiin, kuten hoitoalalla työskenteleviin henkilöihin. Väestön ikääntyessä erityisesti hoiva-alan työntekijöiden tarve kasvaa ja asumisen kalleus voi vaikeuttaa osaavan työvoiman saantia. Myös viimeaikaiset asumistukeen ja muihin etuuksiin kohdistuneet leikkaukset lisäävät entisestään kohtuuhintaisien asuntojen tarvetta.



Kuluttajaliiton kanta: Kunnan tulee turvata riittävä omistamiensa kohtuuhintaisten vuokra-asuntojen tarjonta. Kunnan tulee huolehtia myös siitä, että asumisen edellyttämää infrastruktuuria rakennetaan riittävästi nopeasti. Samalla tulee huolehtia siitä, että asuinympäristö säilyy viihtyisenä ja kunnan virkistysalueisiin panostetaan.

¹Kuluttajaliiton Aula Researchilla teettämä selvitys 2025

²Yle 4.5.2024: Pula kohtuuhintaisista vuokra-asunnoista uhkaa pahentua tulevana vuosina

4. Maankäytön suunnittelu valjastettava ilmastonmuutosta vastaan

Ilmastonmuutos on yksi suurimmista ihmiskunnan uhkista. Suuri osa kasvihuonepäästöistä johtuu liikenteestä. Suoraan liikenteeseen kohdistuvilla toimenpiteillä (esimerkiksi vähäpäästöisiin autoihin siirtyminen, liikenteen verotus) ei välttämättä pystytä vähentämään liikenteen päästöjä riittävästi. Yhdyskuntarakenteella on vaikutusta ihmisten liikkumistarpeeseen ja liikkumismuotoihin ja sitä kautta kasvihuonepäästöihin.

Kuluttajaliiton kanta: Kuntien tulee maankäytön suunnittelussa huolehtia siitä, että palvelut ja työpaikat on helppo saavuttaa myös joukkoliikenteellä, pyöräillen ja kävellen. Julkisen liikenteen palveluiden tulee olla kohtuuhintaisia ja saavutettavia.

5. Kuntien on edistettävä muutosta kohti jakamistaloutta ylikulutuksen vähentämiseksi

Kuntien on aktiivisesti edistettävä jakamistaloutta ylikulutuksen vähentämiseksi ja kuntalaisten kestävän kulutuksen mahdollistamiseksi. Resurssien, kuten tavaroiden ja tilojen yhteiskäyttö vähentää luonnonvarojen kulutusta ja jätteiden sekä päästöjen määrää sekä tuo säästöjä niin kuntalaisille kuin kunnalle. Jakamistalous voi tukea myös paikallista yrittäjyyttä ja luoda uusia liiketoimintamahdollisuuksia esimerkiksi vuokraus- ja korjauspalveluille. Lisäksi julkisten tilojen, kuten koulujen ja kirjastojen, laajempi avaaminen yhteiskäyttöön parantaa tilojen hyödyntämistä ja voi lisätä yhteisöllisyyttä ja sosiaalista hyvää.

Kuluttajaliiton kanta: Kuntien tulee ottaa aktiivinen ote edistää omalla alueellaan jakamistaloutta luomalla jakamistalouden toimintasuunnitelmaa, joka sisältää konkreettiset tavoitteet ja toimenpiteet, joiden avulla luodaan jakamistaloutta tukevaa toimintaympäristöä sekä kuluttajille mahdollisuuksia toteuttaa arjessaan jakamistalouden mukaista kuluttamista.

Kuntien tulee osana jakamistalouden toimintasuunnitelmaa kartoittaa mahdollisuuksia edistää jakamistalouden mukaista kuluttamista. Kunnat voivat esimerkiksi:

- tukea paikallisia digitaalisia alustoja, jotka helpottavat resurssien jakamista, kuten tavaravaihtoa tai naapuriapua
- tuoda jakamistalouden edistämisen osaksi koulujen opetussuunnitelmia ja kuntalaisten koulutuksia
- mahdollistaa kampanjoita ja kokeiluita, jotka tuovat jakamistalouden käytännöt osaksi kuntalaisten arkea
- tukea paikallista jakamistaloutta tukevaa yrittäjyyttä ja ratkaisuja, jotta niiden käyttö olisi helpompaa ja saavutettavampaa (esimerkkinä yhteiskäyttöiset liikkumisratkaisut)
- avata laajemmin yhteisölliseen käyttöön julkisia tiloja, kuten kouluja, kirjastoja ja liikuntatiloja.